

La soledad

Norberto Alcover*

Feia molts d'anys, amb l'única excepció de *La vida secreta de les paraules* (Isabel Coixet, 2005), que no em quedava clavat a la butaca del cinema quan la pantalla tornava a ser blanca una altra vegada, després dels títols de crèdit. Era una sensació. Després de *Las horas del día* (2003), que fascinà a Cannes, i amb el gran bagatge acumulat als cursos rebuts a Cuba i a Sidney temps enrere, Jaime Rosales empenia el camí de la perfecció en fer el guió, juntament amb Enric Rufas, d'aquesta obra veritablement audiovisual: imatge i so s'acoblen al rectangle de cinemascop, escollit amb tota la intenció, per poblar la nostra intel·ligència i sensi-

nès en què viu amb son fill. Una vegada a Madrid, s'instal·la a la casa de Carlos i Inés, una Miriam Correa que traspasa la pantalla. En coneix les dues germanes, però també sa mare, plausible Petra Martínez, unida molt estretament al seu company Manolo, Jesús Cacio en el paper més dibuixat del film. De sobte, el fill d'Adela mor en un atemptat terrorista, contat amb una pulcritud infinita. Més tard, Antonia morirà, víctima d'una crisi cardíaca, la càmera fixa sobre el cos en temps real, i el grup humà restant haurà d'agombolar-s'hi amb les seves debilitats inevitables, però també amb els seus amors fonamentats.

bilitat d'uns personatges en situacions existencials extremes, perquè accedim a la seva experiència de la mort que va inclosa en el fet mateix de viure.

La gent mor a *La soledad* perquè la vida implica morir, entre una altra multitud de coses que, com les cireres, s'enfilen una rere l'altra, encara que ens sorprenguin. Però, insistim en el detall, absolutament filosòfic: viure conté morir i tan sols quan morim som capaços de reaccionar davant de la vida. Hi ha un flaire d'Albert Camus, però també de Miguel Delibes, en tot aquest desenvolupament intel·lectual corresponent al film de Jaime Rosales. Un film molt pensat, molt elaborat i, sobretot, narrat amb un pols que va més enllà del cinema espanyol.

Una dona jove i mare separada, Adela, excel·lent Sonia Almarcha, decideix deixar el poble lleo-

Som davant un seguit d'històries sobre diferents solituds, especialment les femenines, però no tan sols elles? En absolut. Som, per contra, en una aprofundiment sobre el fet que els éssers humans som i romanem en soledat, tant individualment com en grup, sense que ningú no ens pugui evitar aquesta sobirana experiència existencial de cap de les maneres. Quan Adela pensa que s'ha alliberat del carregant ambient popular després de saltar a la gran ciutat, sobrevé l'atemptat. Quan Nieves, la filla fadrina d'Antonia, viu independent i feliç, apareix el càncer. Quan Manolo espera començar una vida en comú amb Antonia, explota el fantasma de la mort de la dona sempre amable i sempre tradicional. I quan Antonia ha superat tantes circumstàncies familiars a causa de les relacions amb ses tres filles i,

per extensió, amb Adela, apareix el crac del cor en un seqüència admirable de cinema perfecte.

És la soledat com a estigma de l'ésser humà sense més ni més. És la soledat mortal en els casos específics d'Adela i d'Antonia, en dues situacions tan absolutament actuals de la vida espanyola i mundial: un atemptat terrorista i un atac cardíac. És la soledat en la normalitat de l'existència humana. És l'ésser humà que és i roman en soledat, sense que ho pugui evitar. I hom es veu immers en tot aquest procés de soledats en soledat. I hom experimenta la seva pròpia soledat, clavada en la butaca del cinema, a les fosques, envoltat de silenci, d'altres persones també soles.

La càmera sempre adherida al guió, és a dir, a la intencionalitat del film (els fils contenen, si són de qualitat, una idea central que els dona consistència i dinamisme interior). Una càmera de moviments elementals i ben poc pla de muntatge,

Dit d'una altra manera una mica tècnica, provoca en l'espectador una dialèctica interior que li permet accedir a un nivell nou de significat: el creat per la conjunció visual i auditiva de les dues parts que formen la pantalla en cada moment de la polivisió.

Jaime Rosales té davant seu un horitzó no tan sols prometedori, perquè ens pareix molt més: segur. Els guions que escriu són modèlics. La seva realització formal és capaç de supeditar-se a les intencions dominants. Sap innovar amb fonament, com demostra amb l'ús intel·ligent de la polivisió. Direcció d'actor impecable, gairebé tots ells provinents del món del teatre, amb selecció molt intel·ligent de Sara Bilbatúa com a directora de càsting. I fins i tot és capaç de jugar amb el so amb subtilitat, sempre amb l'ajuda precisa de Carlos Garrido.

Longitud del film adequada a la història que hom ens transmet, la qual cosa no aconsegueix tant de

però sorprenent quan Rosales el divideix en dues meitats exactament iguals, amb la finalitat que una mateixa realitat sigui contemplada per l'espectador des de dos angles de vista diferents però complementaris, o, també, perquè dues accions que succeeixen en àmbits no menys diferents (sala i cuina, per exemple) mantinguin visualment una relació semblant.

Som davant la polivisió, sempre utilitzada en els films d'acció i una mica gratuïtament, però que en aquest cas adquireix carta de ciutadania formal amb intencions significatives. No cansa i sempre aporta alguna cosa substancial quant al significat de la narració mateixa com a tal, condició que ha de complir qualsevol ús de llenguatge en cinema i en tota forma de comunicació.

cinema actual. Però, especialment, una capacitat per emocionar-nos en profunditat fins al punt que siguem capaços de plorar sense estridències, amb aquelles llàgrimes que produeix la vida mateixa i que ens resulten impossibles d'evitar. Perquè la gent que ens envolta està immersa en situacions com les descrites al film. Pitjor, pot ser que siguin les nostres pròpies situacions. Temps en què tothom experimenta l'estigma de la soledat com a sentiment estructural, insuperable, inextingible. I no obstant això, continua dempeus. Perquè l'única cosa que ens roman, malgrat la soledat, és la visió, l'escassa vida que vivim.

Sens falta, cal visionar i gaudir aquesta pel·lícula. ■

Notes

(*) Per cortesia de l'equip Reseña.